

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

МОВА І РЕЛІГІЯ

Вибіркова

Освітньо-професійна програма „Українська мова і література“

Спеціальність – 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти – другий магістерський

Мова навчання – українська

Розробник: професор, доктор філологічних наук Скаб Марія Василівна

Профайл викладача http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=763

Контактний тел. 050 144 89 77

E-mail: mv.skab@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=4765>

Консультації Очні консультації: понеділок з 14.00 до 16.00.

Онлайн-консультації: за домовленістю зі студентами.

1. Курс „Мова і релігія“ має велике пізнавальне і світоглядне значення: розширює уявлення студентів про формування та функціонування мови, стосунки мови і релігії, поглиблює розуміння важливості мови в організації життєдіяльності людини і суспільства, механізмів мовної концептуалізації й категоризації.

2. Мета навчальної дисципліни – дати студентові знання із проблеми стосунків мови, зокрема української мови, та релігії в різних аспектах: основні етапи формування релігійного світогляду українців; теолінгвістика як окрема дисципліна; лексика та фразеологія української мови, у якій знаходимо відбитки язичницьких вірувань; упровадження християнства на Русі та його вплив на українську мову; основні етапи формування українських релігійних термінів; історія формування релігійного стилю української мови, мовні засоби його вираження та проблеми унормування; церковнослов'янська мова як мова культу та її вплив на українську мову; місце релігійної лексики в українській літературі різного часу та її стилістичні функції; переклади Святого Письма українською мовою та їх роль у формуванні української літературної мови (вплив Біблії на образну систему української мови, її лексичний та фразеологічний склад); сучасні методи дослідження сакрального у мові.

Завдання курсу – навчити студентів розуміти важливість релігії в історії формування та функціонування української мови, бачити та аналізувати лексику та фразеологію на позначення релігійних понять, визначати лексичні, граматичні та стилістичні засоби релігійного стилю; характеризувати роль релігійної лексики в українській літературі різного часу: давній, новій (XIX – поч. XX ст.; радянська література і література діаспори; порадянська література), визначати її основні стилістичні функції; виховувати у студентів любов до рідної мови, високі фахові якості філолога-дослідника.

3. Пререквізити: „Вступ до мовознавства“, „Сучасна українська літературна мова“, „Українська діалектологія“, „Історія української літературної мови“, „Основи мовознавчих досліджень“.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей:**

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

Фахові компетентності (ФК)

ФК-6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК-8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-12. Здатність чітко визначати й ідентифікувати мовознавчі напрями та школи; виокремлювати та кваліфікувати наукові проблеми в галузі лінгвістики.

4. Результати навчання.

ПР-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПР-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПР-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних

методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПР-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власний погляд на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПР-21. Аналізувати й порівнювати лінгвістичні явища в українській та слов'янських мовах, характеризувати основні проблеми; критично оцінювати отриману інформацію й предметно характеризувати досягнення мовознавців у різних галузях лінгвістики, застосовувати отримані знання у власних лінгвістичних дослідженнях або при аналітичному реферуванні джерел.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні етапи формування релігійного світогляду українців;
- теолінгвістику як окрему мовознавчу дисципліну;
- лексику та фразеологію української мови, у якій знаходимо відбитки язичницьких вірувань;
- особливості упровадження християнства на Русі та його вплив на українську мову;
- основні етапи формування словникової бази українських релігійних термінів;
- історію формування релігійного стилю української мови, мовні засоби його вираження та проблеми унормування;
- місце церковнослов'янської мови як мови культу в Україні та її вплив на українську мову;
- місце релігійної лексики в українській літературі різного часу та її стилістичні функції;
- переклади Святого Письма українською мовою та їх роль у формуванні української літературної мови (вплив Біблії на образну систему української мови, її лексичний та фразеологічний склад);
- сучасні методи дослідження сакрального у мові;

уміти:

- працювати з текстами давньої чи сучасної української мови, знаходити в них слова та вирази, які засвідчують язичницькі та християнські уявлення українців;
- аналізувати лексику та фразеологію української мови, у якій знаходять відображення язичницькі та християнські уявлення українців;
- характеризувати особливості релігійного стилю української мови;
- аналізувати роль біблійної лексики та фразеології в різних стилях української мови.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1 Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Мова і релігія»											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			Кредитів	Годин	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	Самостійна робота		Індивідуальні завдання
Денна	1	1	4	120	16	14			90		Залік
Заочна	1	1	4	120	4	4			112		Залік

5.2 Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	Зокрема					Усього	Зокрема				
		л.	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні етапи формування релігійного світогляду українців та їх відображення в лексичному та фразеологічному складі української мови.												
Тема 1. Вступ. Предмет, завдання та значення курсу. Основні етапи формування релігійного світогляду українців. Теолінгвістика як окрема дисципліна.	14	2	2			10	14	2				12
Тема 2. Язичництво й українська мова.	14	2	2			10	14					14
Тема 3. Християнство й українська мова.	16	2	2			12	16					16
Тема 4. Релігійний стиль української мови.	18	2	2			14	18	2				16
Разом за змістовим модулем 1	62	8	8			46	62	4				58
Змістовий модуль 2. Вплив церковнослов'янської мови та Біблії на українську мову.												
Тема 5. Церковнослов'янська мова як мова культу та її вплив на українську мову.	13	2	1			10	13		2			11
Тема 6. Релігійна і церковнослов'янська лексика в художньому стилі української мови.	14	2	2			10	14					14
Тема 7. Біблія та українська мова.	15	2	1			12	15		2			13
Тема 8. Когнітивне вивчення сакральної сфери.	16	2	2			12	16					16
Разом за змістовим модулем 2	58	8	6			44	58		4			54
Усього годин	120	16	14			90	120	4	4			112

5.3 Зміст завдань для самостійної роботи

н/п	Назва теми	Кількість годин
	Вступ. Предмет, завдання та значення курсу. Основні етапи формування релігійного світогляду українців. Теолінгвістика як окрема дисципліна. Опрацювати: Скаб М. В. Основні напрями дослідження взаємодії української мови і сфери сакрального: здобутки і перспективи. <i>Науковий вісник Чернівецького університету</i> : зб. наук. праць. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 3–10. Піддубна Н. В. Теорія теолінгвістики: феномен біблійності в українській лінгвокультурі та омовлення релігійної картини світу (аналіз дискурсивної практики ХІХ ст.): монографія. Харків: Майдан, 2019. 456 с.	10
	Язичництво й українська мова. Дібрати 10 слів та 10 фразеологізмів, у яких відображено язичницькі вірування українського народу.	10
	Християнство й українська мова. Презентувати етимологію 20 християнських термінів.	12
	Релігійний стиль української мови. Дібрати самостійно уривок релігійного тексту і охарактеризувати його мовні особливості.	14
	Церковнослов'янська мова як мова культу та її вплив на українську мову. Опрацювати останній (стилістичний) розділ у книзі Скаб Марія. Церковнослов'янська мова української редакції: Чернівці: Технодрук, 2020. 644 с.	10
	Релігійна і церковнослов'янська лексика в художньому стилі української мови. Зробити стилістичний аналіз самостійно дібраної поезії, що містить релігійну лексику та фразеологію.	10
	Біблія та українська мова. Ознайомитися із словниками біблійних фразеологізмів української мови.	12
	Когнітивне вивчення сакральної сфери. Ознайомитися із монографією Скаб М. В. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери: монографія. Чернівці: Рута, 2008. 560 с.	12
	Залікова робота. Виконати індивідуальне дослідницьке завдання.	упродовж курсу
	Усього годин з курсу	90

5.4 Індивідуальні завдання

1. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (ставати на коліна; старий Адам; старий чоловік; стати притчею; стати, як стовп; стерти з лиця землі).

2. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (страха ради іудейська; страх Божий; страху ради юдейського; страшний суд; стукайте і відчиняйте вам).

3. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*стягнути з себе ветхого Адама; субота для людини, а не людина для суботи; судний день; судний дощ; суд Соломона*).

4. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*суєта суєт; Суламіф (Суламита); сурма ангола; сурма ерихонська; схилити чоло*).

5. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*таємна вечеря; таємне стане явним; творити за своїм образом і подобою; тайна сія велика єсть; текти молоком і медом; темне стало явним*).

6. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*темна вода у хмарах; тернистий шлях; терновий вінок; терновий лавр; темна вода во облацех; ті, що сподіваються на рух води*).

7. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*толците й отверзеться; треті півні; тридцять динарів; тридцять срібняків; тричі відректися*).

8. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*труба архангела; труба ерихонська; тьма єгипетська; тьма кромішня; тьма тьмуца*).

9. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*тяжка чаша; тяжкий хрест; у велемовстві нема спасіння; у костюмі Адама і Єви; у костюмі Єви*).

10. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*умивати ноги; умивати руки; упасти на добрий ґрунт; у поті лиця; у поті чола*).

11. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*у райському костюмі; усі, хто візьме меча, від меча і загинуть; устами немовляти; усьому свій час, і кожна річ має свою пору; усяке давання добре*).

12. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*у чужому оці заскалку бачити, а в своєму колоди не помічати; фараонові худі корови; фігове дерево; фіговий листок; Хам; хамський вчинок; хамське кодро*).

13. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Хай буде світло! Хай помине ця чаша! Хай станеться світло! Хіба може бути з Назарету що добре? Хіба ревуть воли, як ясла повні?*).

14. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*хліб насущний; хліб чесний; хліб щоденний; хлябі небесні; ходіння по муках; ходячий труп*).

15. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Хома невірний (невіруючий), Храм Божий, Хранити паче ока, Хресна путь, Христова невістка*).

16. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Хто взяв меч, від меча й загине; Хто високо літає, той низько сяде; Хто дасть моїм очам потоки сліз?; Хто з вас без гріха, нехай перший на неї той каменем кине!; Хто копає яму, сам у неї упаде*).

17. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Хто має вуха, нехай слухає; Хто не з нами, той проти нас; Хто не працює, той не їсть; Хто помножує пізнання, той побільшує жалі; Хто сіє вітер, пожне бурю*).

18. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Цариця Савська, Царство Боже, Царство Месії, Царство Небесне, Ціломудрений Йосип, Ця таємниця велика*).

19. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Час розкидати каміння і час каміння збирати, Чекати, як манни небесної; Чистий душею (серцем), Чисті й нечисті; Чи я сторож братові свого?*).

20. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Чоловік Божий, Чорна зрада, Чорна сила, Чорний ангел, Чудо святої Вероніки*).

21. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Шануй свого батька та матір свою; Шукайте і знайдете; Шукачі місяця; Що з пороку повстало, те в порох перейде; Що є істина?*).

22. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Юда-зрадник, Юдина зрада (служба), Юдине каяття, Юдин поцілунок, Юдин срібляк*).

23. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Що написав – написав; Що робиш – роби швидше; Юдіф і Олоферн; Юдоль плачу; Яблуко гріховне, Яредові (Ярідові) століття*).

24. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Явлення Христа народові, Ягня Боже, Язык прилип до піднебіння, Язык прильне к гортані, Як вівці без пастуха, Я недостойн розв'язати ремені взуття його!*).

25. Дослідницька робота на тему „Біблійні фразеологізми в українській мові“ (*Як злодій уночі, Яко тать в ноці, Які шукають місце, Як манна з неба, Як морського піску, Я написав – написав*).

Індивідуальне науково-дослідне завдання потрібно виконати у вигляді реферату, що дає можливість глибше й повніше вивчити питання. Насамперед студент повинен ознайомитись за підручниками та додатковою літературою з основними аспектами проблеми; далі скласти список джерел (не менше 10), автори яких вивчали це питання, опрацювати їх; висловити власне ставлення до тих чи тих положень авторів; у висновках подати узагальнення щодо досліджуваної проблеми; оформити реферат згідно із загальноприйнятими вимогами). Загальний обсяг реферату має становити не менше 10 друкованих сторінок (кегель – 14; інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; формат – А 4; параметри сторінки: ліве поле – 3 см, праве поле – 1,5 см, зверху – 2,5 см, знизу – 2 см). Титульний аркуш оформляти за загальноприйнятими стандартами. За оформлення реферату у вигляді комп'ютерних презентацій та використання мультимедійних засобів будуть зараховані додаткові бали.

5.5 Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні роботи і вправи.

Залежно від типу пізнавальної діяльності, застосовуємо методи: інформаційно-рецептивний (розвиток уваги), репродуктивний (закріплення знань, формування умінь та навичок, розвиток пам'яті, мовлення), проблемний (розвиваємо логічне мислення, формуємо інтерес до навчальної роботи), евристичний (формуємо вміння самостійно здобувати знання, сприяємо розвиткові логічного мислення, виховуємо інтерес до науково-пошукової діяльності), дослідний (розвиток здібності до творчої діяльності).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усні чи письмові (тестування, есе, реферати, творчі завдання, презентації) відповіді студента та ін. Поточне оцінювання здійснюємо за результатами двох змістових модулів на основі оцінювання знань, умінь та навичок з кожної теми на основі самостійних робіт і оцінювання ІНДЗ. З теми кожного навчального елемента пропонуємо обговорення теоретичних питань, виконання аудиторних та домашніх завдань.

З методів контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності використовуємо такі:

методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усний залік;

методи письмового контролю: контрольні письмові роботи, тести, програмовані письмові роботи;

методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз і т. ін.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- самостійно виконані завдання та вправи;
- індивідуальні дослідницькі завдання;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни (за шкалою ECTS та національною шкалою)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	незараховано (з можливістю повторного складання)
0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Оцінки „**A**” („відмінно”) заслуговує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання, за повне (90–100 балів) володіння програмовим матеріалом курсу, уміння глибоко проаналізувати текст, пояснити мовні явища, що в ньому представлені.

Оцінку „**B**” („добре”) отримує студент, який засвоїв навчально-програмовий матеріал у достатньому обсязі (80–89) балів), успішно виконав передбачені програмою завдання, засвідчив систематичний характер знань із дисципліни, але при конкретному аналізі допускає незначні неточності.

Оцінку „**C**” („добре”) ставимо за порівняно повне і загалом правильне висвітлення студентом основних питань курсу (70–79 бал), знання та вміння викласти тему, однак у відповідях студент допускає окремі похибки і неточності, які не впливають на загальну стрункість знань і свідчать про розуміння студентом теоретичного і практичного матеріалу.

Оцінки „**D**” („задовільно”) заслуговує студент, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі 60–69 бали, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, однак допускає у відповідях поодинокі грубі помилки.

Оцінку „**E**” („задовільно”) ставимо за відповіді, які хоч і свідчать про деяке знання студентом програмового матеріалу (50–59 балів), однак це знання є неповним, поверховим, студент не зовсім точно трактує поняття і терміни, допускає неточності в практичному аналізі тексту; загалом студент володіє мінімальними знаннями, які дозволяють у майбутньому виконувати свої фахові функції.

Оцінку „FX” („незадовільно”) ставимо студентів, у знаннях якого є прогалини (35–49 балів), який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не володіє науковою термінологією, не зовсім розуміє значення конкретних теоретичних і практичних питань, який, однак, прагне покращити свої знання.

Оцінку „F” („незадовільно”) отримує студент, який набрав менше 35 балів, за неправильні або надто приблизні відповіді на поставлені запитання; обсяги теоретичних знань і практичних навичок такого студента недостатні для виконання фахових обов’язків, тобто він не спроможний продовжити навчання чи приступити до професійної діяльності після закінчення вищого навчального закладу без додаткових занять з цієї дисципліни.

Якщо студент отримує від 50 до 100 балів, то він отримує за залік *зараховано*, якщо ж менше 50 балів, то отримує *незараховано*.

ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТІВ

- 10 балів – за відмінний зміст реферату і відмінне його оформлення,
- 9 балів – за відмінний зміст реферату і добре його оформлення,
- 8 бали – за відмінний зміст реферату і задовільне його оформлення,
- 7 бали – за добрий зміст реферату і відмінне його оформлення,
- 6 бали – за добрий зміст реферату і добре його оформлення,
- 5 бали – за добрий зміст реферату і задовільне його оформлення,
- 4 бали – за задовільний зміст реферату і відмінне його оформлення,
- 3 бали – за задовільний зміст реферату і добре його оформлення,
- 2 бал – за задовільний зміст реферату і задовільне його оформлення,
- 1 бал – за незадовільний зміст реферату і задовільне його оформлення,
- 0 балів – за незадовільний зміст реферату і незадовільне його оформлення.

Загальна максимальна сума балів, яку студент може набрати за курс, становить 100 балів (це сума балів за усні відповіді на заняттях, виконання практичних завдань, самостійну роботу та бали, отримані за індивідуальне завдання для заліку). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов’язково враховуємо присутність студентів на заняттях (зокрема й на лекційних), активність студента під час практичного заняття, списування та плагіат, а також результати відпрацювання пропущених з поважної причини занять.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
	10	10	10		10	10	10		40	100

8. Рекомендована література

Основна література (методичне забезпечення)

Мова і релігія: бібліографічний покажчик: навчально-методичний посібник для студентів філологічного та теологічного факультетів / укл. Марія Скаб. Чернівці: Видавничий Дім „Родовід“, 2016. 344 с.

Скаб М. В. Основні напрями дослідження взаємодії української мови і сфери сакрального: здобутки і перспективи. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Слов’янська філологія: зб. наук. праць. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508. С. 3–10.

Скаб М. Вплив Біблії на українську мову: обшир, аспекти та основні проблеми вивчення. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Чернівці: Видавничий Дім „Родовід“, 2016. Вип. 772: Романо-слов’янський дискурс. С. 13–20.

Скаб М. В. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери: монографія. Чернівці: Рута, 2008. 560 с.

Скаб М. Мова церкви в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століть як чинник формування національної свідомості. *Богословський вісник*: наук. журнал. № 8. Чернівці: ЧНУ, 2013. С. 8–16.

Скаб Марія. Церковнослов'янська мова української редакції: Чернівці: Технодрук, 2020. 644 с.

Скаб Марія, Скаб Мар'ян. Біблійний складник мовної картини світу гуцулів. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. Вип. XXXII-XXXIII. С. 273–277.

Скаб М. Біблійні алюзії у збірці Богдана Мельничука „На ріках вавилонських. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Чернівці: ЧНУ, 2014. Вип. 732–733: Слов'янська філологія. С. 178–181.

Скаб М. Біблійні вислови у творах Бориса Харчука як відображення мовної картини світу волинян. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. Вип. 31. Філологічні науки. С. 139–142.

Скаб Марія, Скаб Мар'ян. Біблійні фразеологізми як об'єкт мовної гри в сучасній українській літературі. *Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского*: Научный журнал. Т. 25 (64). № 2 (1). Филология. Социальные коммуникации. Симферополь: Таврич. нац. ун-т имени В. И. Вернадского, 2012. С. 232–237.

Скаб М. В. Сакральні концепти у творах письменників діаспори. *Teka Komisji polsko-ukraińskich związków kulturowych / Polska Akademia Nauk, Oddział w Lublinie*. Lublin, 2010. T. V. S. 142–150.

Скаб М. В. Ставлення суспільства до релігії і функціонування сакральних концептів. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: Філологічні науки. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. Вип. 20. С. 612–617.

Скаб М. В. Фразеологізми з релігійним компонентом в українських словниках. *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія* (м. Київ, Інститут української мови, 12–13 травня 2011 р.) / відпов. ред. І. С. Гнатюк. Київ, 2011. С. 107–114.

Скаб М. Функціонування релігійної та церковної лексики в радянський час: ситуація та наслідки (на матеріалі української лексеми *душа*). *Ucrainica I: Současná ukrajínistika problému jazyka, literatury a kultury*: sborník článků. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. S. 121–125.

Додаткова література

Абрамович С. Д. Біблія як форманта філологічної культури. Київ–Чернівці: Рута, 2000. 235 с.

Августин, архієп. Церковнослов'янська мова як мова Богослужіння. *Християнство й українська мова*: матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 13–19.

Антофійчук В. І., Білогорка М. В. Біблія на уроках літератури в середній школі. Чернівці: Митець, 1994. Вип. I. 63 с.

Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття : монографія. Чернівці: Рута, 2001. 335 с.

Антофійчук В. І., Нямцу А. Є. Євангельські мотиви в українській літературі кінця ХІХ – ХХ ст. Чернівці: Рута, 1996. 208 с.

Бабич Н. Біблія про роль мови в устах людини. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / відп. ред. А.Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 196–199.

Бабич Н. Д. Богословський стиль української мови у контексті стилістичної науки: збірник науково-дидактичних праць. Чернівці: Вид. дім „Букрек”, 2009. 216 с.

Бабич Н. „Місцеві мови” у сучасному релігійному стилі. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 20–26.

Бабич Н. Мовні особливості жанрів проповіді, обрядової промови („слова”) й молитви. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2004. Вип. 6. С. 397–404.

Бабич Н. „Нанизування” як спосіб стилістичного увиразнення тексту (від біблійного до новочасного). *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2002. Вип. 4. С. 208–212.

Бабич Н. Д., Бабич О. О. Теоніми у буковинській фразеології. *Українська мова на Буковині*: Матеріали Всеукр. наук. конф., присв. 160-річчю від дня народження Юрія Федьковича (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.). Чернівці: Рута, 1994. С. 70–72.

Бабич Н. Українська мова в релігійному (конфесійному) стилі (історія, сучасний стан, перспектива). *Gatunki mowy i ich ewolucja*. Т. І. Mowy pięćno wielorakie / pod. red. D. Ostaszewskiej. Katowice: Wyd-wo UŚ, 2000. S. 246–256.

Баран Г. Переклади Святого Письма рідною мовою – невід’ємний елемент світової культури. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2004. С. 117–127.

Баран Г. Розвиток жанру української християнської віршованої молитви ХІХ ст. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов’янська філологія. С. 173–178.

Барка В. „Кобзар” і Біблія. *Українська мова і література в школі*. 1993. № 3. С. 34–35.

Белей Л. Про християнські джерела української художньої антропонімії ХІХ–ХХ ст. *Волинь – Житомирщина*: Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. Збірник на честь 70-річчя проф. В. В. Німчука. Житомир, 2003. № 10. С. 150–153.

Берестова А. А. Релігійна прецедентність у мові української прози кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2016. 20 с.

Бетко І. Біблійні сюжети і мотиви в українській поезії к. ХІХ – поч. ХХ ст. *Українська мова і література в школі*. 1991. № 10. С. 64–70.

Бетко І. Молитва як релігійно-філософський жанр. *Дивослово*. 1999. № 12. С. 56–57.

Бетко І. Р. Рецепція Біблії в українській поезії кінця ХІХ – початку ХХ століття. *Слово і час*. 1993. № 9. С. 16–22.

Бичкова Т. С. Фонетичні і словозмінні особливості рукописних апокрифічних збірників ХVІІ–ХVІІІ ст. у контексті становлення української літературної мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Чернівці, 2005. 20 с.

Бібла С. В. Склад, джерела і формування української церковної термінології (назви церковних чинів та посад): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Київ, 1997. 20 с.

Біблійні сюжети в українській літературі ХVІ–ХХ ст.: Навчально-методичні рекомендації до вивчення з учнями 8–10 класів теми „Біблія як пам’ятка історії та культури”. Львів, 1990. 18 с.

Біблія, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту із мови давньоєврейської та грецької на українську наново перекладена / переклад проф. І. Огієнка. Київ: Українське Біблійне Товариство, 1992. 1375 с.

Біблія: Книги Священного Писання Старого та Нового Завіту. Київ: Видання Київської Патріархії УПЦ КП, 2007. 1415 с.

Біленька-Свистович Л. В., Рибак Н. Р. Церковнослов’янська мова: підручник зі словником. Київ: Криниця, 2000. 334 с.

Богачевская И. В. Язык религии в контексте национального самосознания. Київ, 1999. 180 с.

Богачевська І. В. Християнська наративна традиція: філософсько-релігієзнавчий аналіз: автореф. дис. ... докт. філос. наук: 09.00.11 – релігієзнавство. Київ, 2007. 36 с.

Богдан С. Святе Письмо і релігійна лексика в епістолярних текстах Лесі Українки: *Бог і Божий. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 214–223.

Богдан С. Сучасне церковне послання: структурно-семантичний аспект. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 2. С. 130–133.

Борита В. М. Конфесійний стиль української мови: етапи становлення і розвитку. *Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри*: Матери Міжнар. наук. конф. (Кривий Ріг, 5–6 листопада 2009 р.). Кривий Ріг: Вид. дім, 2009. С. 122–137.

Бочарова І. В. Лексико-семантичні та граматичні параметри назв релігійних свят у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Київ, 1999. 17 с.

Браїлко Ю. І. Конфесійна лексика у творчості українських поетів 60–80-х років ХХ століття (семантико-стилістичний аспект): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова. Київ, 2005. 20 с.

Браїлко Ю. Розмежування конфесійних онімів і апелятивів. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 283–287.

Бурдіна Г. Вплив Біблії та конфесійного стилю на збагачення української лексики й фразеології. *Християнство й українська мова*: Матеріали наук. конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 258–265.

Вакуленко О. З досвіду редагування богослужбових книг (Огляд характерних складнощів). *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 244–250.

Ваховська О. В. Вербалізація концепту ГРІХ в англomовному дискурсі XIV–XXI століть: автореф. дис. ... канд. філол. наук / 10.02.04 – „германські мови”. Харків, 2011. 20 с.

Велецкая Н. Н. Языческая символика славянских архаических ритуалов. 2-е изд-е, испр. и доп. Москва: София, 2003. 240 с.

Вишневська Г. Б. Концептуалізація сакрального-хтонічного в українській поетичній драматичній мові кінця ХІХ – початку ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Київ, 2014. 16 с.

Вільчинська Т. П. Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові ХVІІ–ХVІІІ ст.: монографія. Тернопіль: Джура, 2008. 424 с.

Вільчинська Т. П. Розвиток концептосфери сакрального в українській поетичній мові ХVІІ–ХХ ст.: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Київ, 2009. 40 с.

Ворона І. Структурна синонімія в українській церковно-релігійній термінології. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 242–246.

Ворона І. Функціонування церковно-релігійних термінів-синонімів в українських богослужбових текстах: автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Івано-Франківськ, 2014. 20 с.

Вороновська Л. Вербалізація етнічних архетипів у релігійному житті українців. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 165–171.

Герман К. Національні мови у світлі християнського вчення. *Біблія і культура: зб. наук. статей / відп. ред. А. Є. Нямцу*. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 182–184.

Герман К. Ф. Слова із символічними значеннями у книгах Святого Письма Старого Заповіту. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук*. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 14–17.

Герман К. Ф. Язичницькі теоніми як елементи семантики та словотвору української мови. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: збірник пам'яті Кирила Галаса*. Ужгород, 2002. С. 93–98.

Гнатюк В. М. Останки передхристиянського релігійного світогляду наших предків. *Українці: народні вірування, повір'я, демонологія*. Київ: Либідь, 1991. С. 383–406.

Головацький Я. Ф. Виклади давньослов'янських легенд, або міфологія. Київ: Фірма „Довіра”, 1991. 93 с.

Горбач О. Вплив староцерковнослов'янської мови на українську літературну мову. *Зібрані статті. II. Статті до 1000-ліття християнізації Руси-України*. Мюнхен, 1993. С. 283–289.

Горбач О. Мовостиль новітніх перекладів Св. Письма на українську народню мову 19–20 вв. *Статті до 1000-ліття християнізації Руси-України*. Мюнхен, 1991. С. 29–97.

Горбач О. Староцерковнослов'янська мова і церковно-слов'янський переклад Святого Письма. *Зібрані статті. II: Статті до 1000-ліття християнізації Руси-України*. Мюнхен, 1993. С. 263–282.

Горбач О. Українська народня релігійно-християнська термінологія й лексика. *Олекса Горбач / ред. Б. Рицар, Р. Микульчик*. Львів: Ліга-Прес, 2004. С. 79–132.

Гошовська О. В. Структурно-семантична та етнокультурна репрезентація концепту „віра“ в українській мовній картині світу: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 2016. 20 с.

Грималовський І. С. Мова української духовної поезії XVIII – початку XIX століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Чернівці, 2006. 20 с.

Гриценко П. Ю. До проблеми лінгвістичного опису українського демонімікону. *Хобзей Н. Гуцульська міфологія: етнолінгвістичний словник*. Львів, 2002. С. 3–18.

Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. Київ: Освіта, 1992. 192 с.

Гудима І. П. Молитва як елемент релігійного культу і явища культури: автореф. дис. ... канд. філос. наук: спец. 09.00.11 „Релігієзнавство”. Київ, 1996. 20 с.

Гуйванюк Н. Варіантність мовних засобів у перекладах сакральних текстів молитов українською мовою. *Біблія і культура: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу*. Чернівці: Рута, 2004. Вип. 6. С. 420–428.

Гуйванюк Н. Магія молитвеного слова (мовні особливості української духовної поезії). *Біблія і культура: зб. наук. статей / відп. ред. А. Є. Нямцу*. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 211–215.

Гуйванюк Н. Синтаксис релігійних повчань. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук*. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 17–27.

Гуцуляк І. Біблійна символіка в українській поезії бароко. *Біблія і культура: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу*. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 2. С. 138–140.

Грещук В. Релігійно-християнський чинник в історії української мови. *Warszawskie zeszyty ukrainoznawcze. 11–12. Spotkania polsko-ukraińskie. Studia Ucrainica / pod red. Stefana Kozaka*. Warszawa, 2001. S. 89–101.

Данилова А. О. Лексема *хрест* у складі українських фразеологічних одиниць. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского: научный журнал: Серия Филология. Социальные коммуникации*. Симферополь: Таврич. нац. ун-т им. В. И. Вернадского, 2009. Т. 22 (61). № 4 (2). С. 85–92.

Данилова А. Розгортання семантичної структури слова *хрест* у процесі історичного

розвитку української мови. *Мовознавчий вісник*: зб. наук. праць / відп. ред. Г. І. Мартинова. Черкаси, 2010. Вип. 11. С. 126–129.

Данілова А. Словотвірне гніздо з вершиною *хрест* у процесі історичного розвитку української мови. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 143–151.

Даскалюк О. Імператив як важливий семантико-граматичний складник тексту молитви. *Південний архів. Філологічні науки*: зб. наук. праць. Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. Вип. XXIV. С. 217–221.

Даскалюк О. Особливості передання спонукання у текстах Старого та Нового Заповіту. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 68–73.

Демський М. Фраземіка в Євангелії Матвія у перекладі І. Огієнка й І. Хоменка. *Іван Огієнко* [незабутні імена української науки]: тези доповідей Всеукраїнської наук. конференції, присв. 110-річчю від дня народження проф. Івана Огієнка: Ч. І. Львів, 1992. С. 70–74.

Денисюк В. Роль сакральних текстів у засвоєнні біблійної фразеології. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 41–48.

Деравчук С. Функціонально-семантичний статус епітетів у конфесійному стилі. *Дивослово*. 2003. № 1. С. 17–19.

Дзюбишина-Мельник Н. Конфесійний стиль. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich: Українська мова* / red. nauk. S. Jermolenko. Opole: Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, 1999. S. 184–200.

Дзюбишина-Мельник Н. Мова релігійної преси з погляду загальнолітературних норм. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 202–214.

Дзюбишина-Мельник Н. Я. Позірні русизми ХХ століття. *Наукові записки НАУКМА*. Т. 22. Ч. 1: Гуманітарні науки. Київ: Вид. дім „КМ Академія”, 2003. С. 16–22.

Дзюбишина-Мельник Н. Я. Слововживання у сакральному тексті як відображення активних процесів у конфесійному стилі від 60-х рр. ХХ ст. до початку ХХ ст. *Наукові записки НАУКМА*. Сер. Філол. науки. 2008. Т. 85. С. 9–14.

Дзюбишина-Мельник Н. Сильово-стилістичні орієнтації сучасного конфесійного стилю. *Єдиними устами*: Бюлетень Інституту богословської термінології та перекладів. Львів, 1998. № 2. С. 6–15.

Дзюбишина-Мельник Н. Ще один стиль української літературної мови. *Культура слова*: міжвід. збірник. Вип. 45. Київ: Наук. думка, 1994. С. 14–20.

Дмитрів І. Християнська символіка у поезії католицьких письменників Західної України міжвоєнного періоду ХХ століття: автореф. дис.... канд. філол. наук. Львів, 2007. 20 с.

Добосевич У. Б. Мова і стиль рукописних учительних євангелій кінця XVI – початку XVII ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львів, 1997. 16 с.

Дяченко-Лисенко Л. Ментальність сучасного українця в світлі сакральної термінології. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 3. С. 48–50.

Еліаде М. Священне і мирське... / пер. з нім., фр., англ. Р. Кьорел, В. Сахно. Київ: Основи, 2001. 59 с.

Єрмоленко С. Я. Сильові різновиди української мови. *Українська мова. Енциклопедія*. Київ: Вид-во „Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2000. С. 605–606.

Жайворонок В. В. Бібліїзми. *Українська мова: Енциклопедія*. 3-є вид., зі зм. і доп. Київ: Вид-во „Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2007. С. 48–49.

Жайворонок В. В. *Українська етнолінгвістика: нариси*. Київ: Довіра, 2007. 262 с.

Желєзняк І. М. Ономастика і язичництво. *Ономастика України першого тисячоліття н. е.* / відп. ред. І. М. Желєзняк. Київ, 1992. С. 124–138.

Жукалюк М., Степовик Д. *Коротка історія перекладів Біблії українською мовою*. Київ: Українське Біблійне Тов-во, 2003. 176 с.

Журавльова Н. Слова та вирази, пов’язані з релігією, у мові української народної поезії. *Християнство й українська мова: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р.*, Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 181–189.

Задорожний В. До проблеми розвитку конфесійного стилю сучасної української літературної мови. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р.*, Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 137–145.

Запорожець Л. М. Структурні та семантичні особливості фразеологічних одиниць євангельських текстів. *Система і структура східнослов’янських мов: зб. наук. праць*. Київ, 1999. С. 203–207.

Захарків О. До проблеми варіантності у структурі богословської лексики. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р.*, Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 294–304.

Звонська-Денисюк Л. Типові лексико-синтаксичні складності перекладу Нового Завіту українською мовою. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р.*, Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 50–56.

Золотарюк Г. Християнські і дохристиянські вірування в обрядовій лексиці української мови. *Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького держуніверситету (12–13 травня 1999 р.)*. Кн. 1. Гуманітарні науки. Ч. І. Чернівці: ЧДУ, 1999. С. 48–49.

Івасюта М. Сакральні слова-символи у творах письменників Буковини кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук*. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов’янська філологія. С. 74–81.

Іларіон, митрополит. *Дохристиянські вірування українського народу: Іст.-реліг. моногр.* Вид. 2-е. Київ: АТ „Обереги”, 1994. 424 с.

Ісіченко І., єп. Мова богослужінь: чинник інтеграції чи дезінтеграції Церкви? *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р.*, Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 20–32.

Ісіченко І., архієп. Церковнослов’янська мова як феномен сучасної етноконфесійної свідомості. *Єдиними устами: Вісник Інституту богословської термінології та перекладів*. 2002. № 5. С. 3–13.

Історія релігії в Україні: У 10 т. Т. 1: *Дохристиянські вірування. Прийняття християнства* / за ред. Б. Лобовика. Київ: Укр. центр духовної культури, 1996. 384 с.; Т. 2. *Українське православ’я* / за ред. проф. П. Яроцького. Київ, 1997. 460 с.; Т. 3. *Православ’я в Україні* / за ред. А. Колодного, В. Климова. Київ, 1999. 559 с.

Історія християнської церкви на Україні: релігієзнавчий довідковий нарис. Київ: Наук. думка, 1992. 104 с.

Канигін Ю., Кушерець В. *Біблія і сучасна наука*. Київ: Знання України, 2005. 226 с.

Каракуця О. М. Фразеологізми української мови з компонентом „душа” (структурно-

семантичний, ідеографічний, лінгвокультурологічний аспекти): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 „Українська мова”. Харків, 2002. 19 с.

Каторож Н. Стилiстичне використання сакральної лексики та бiблiйних висловiв у поезiї Євгена Маланюка. *Християнство й українська мова*: Матерiали наукової конференцiї, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / вiдп. ред. В. Нiмчук. Львiв: Вид-во Львiвської Богословської Академiї, 2000. С. 500–508.

Каюа Р. Людина та сакральне: Вид., доп. трьома додатками про секс, гру, вiйну в iїньому вiдношеннi до сакрального / пер. з фр. Усик А. В.; вiдп. ред. Удовик С. Л. Київ: Ваклер, 2003. 256 с.

Кислюк О. З досвiду перекладу богослужбових книг українською мовою. *Сучасна українська богословська термiнологiя: вiд iсторичних традицiй до нових концепцiй*: Матерiали Всеукраїнської наукової конференцiї, 13–15 травня 1998 р., Львiв / ред. кол. М. Петрович та iн. Львiв: Вид-во Львiвської Богословської Академiї, 1998. С. 116–122.

Климентова О. В. Вербальна сугестiя сакральних текстiв (на матерiалi українських молитов). Київ, 2011. 371 с.

Климентова О. Вербальна сугестiя сакральних текстiв (на матерiалi українськомовних молитов): автореф. дис. ... докт. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Київ, 2013. 31 с.

Климентова О. Повтор як засiб вербальної сугестiї в сакральних текстах УПЦ. *Науковий вiсник Чернiвецького нацiонального унiверситету iменi Юрiя Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернiвцi: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологiя. С. 127–132.

Ковалiв П. К. До iсторiї i проблеми церковної мови. *Православний вiсник*. 2003. № 1–2. С. 47–50.

Коваль А. П., Коптiлов В. В. Крилатi вислови в українській лiтературнiй мовi: Афоризми. Лiтературнi цитати. Образнi вислови. Вид. 2-е, переробл. i доп. Київ: Вища школа, 1975. 335 с.

Коваль А. П. Спочатку було Слово: Крилатi вислови бiблiйного походження в українській мовi. Київ: Либiдь, 2001. 312 с.; Вид. 2-ге. Київ: Либiдь, 2012. 311 с.

Ковач О. Явна та прихована бiблiйна фразеологiя у сучасних європейських мовах. *Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea* / edit. K. Balázs, I. Herbil. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2016. Fnul V. Nr. 1/2016. S. 100–111.

Ковтун А. Змiна семантики церковно-релiгiйного слова *хрест* у художньому текстi. *Лiнгвiстичнi студiї*: зб. наук. праць / укл.: А. Загнiтко (наук. ред.) та iн. Донецьк: ДонНУ, 2007. Вип. 15. С. 379–383.

Ковтун А. А. Iнновацiйнi процеси в українській церковно-релiгiйнiй лексицi (на матерiалi художньої прози ХХ ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 „Українська мова”. Iвано-Франкiвськ, 2006. 20 с.

Ковтун А. А. Модифiкацiя семантики слова в українському художньому мовленнi (на матерiалi релiгiйно-християнської лексики): навч.-метод. посiб. Чернiвцi: ЧНУ, 2009. 100 с.

Ковтун А. А. Семантичнi деривати в релiгiйнiй лексицi української мови: творення, розвиток i сучасне функцiонування: автореф. дис. ... докт. філол. наук. Чернiвцi, 1918. 36 с.

Козирева З. Г. Ключовi слова *душа/дух* в українській та російській мовах. *Проблеми зiставної семантики*: зб. наук. статей / вiдп. ред. Тараненко О. О. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2007. Вип. 8. С. 216–221.

Козуб Г. Язичницька символiка в текстах давнiх пам'яток. *Текст як об'єкт лiнгвiстичного дослiдження i засiб навчання мови*: зб. наук. доповiдей: у 2 т. Полтава: Освiта, 2007. С. 106–112.

Колесник Н. С. Онiмiя української народної пiснi: монографiя. Чернiвцi, 2017. 368 с.

Колесник Н. С. Сакральний онiмопростiр української календарно-обрядової поезiї.

Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць. Чернівці, 2013. Вип. 697–699: Слов'янська філологія. С. 257–262.

Колоїз Ж. В. Молитва як конфесійний та художній текст. *Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри*: Матеріали Міжнародної наукової конференції (Кривий Ріг, 5–6 листопада 2009 р.). Кривий Ріг: Вид. дім, 2009. С. 422–432.

Колоїз Ж. В., Бакум З. П. Слово Благівісті: словник-довідник фразем біблійного походження. Кривий Ріг: І. В. І, 2002. 96 с.

Кондор М. Деякі питання правопису богословської лексики. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Ужгород, 1999. С. 119–122.

Кононенко В. Українські переклади Біблії і мова художньої літератури. *Warszawskie zeszyty ukrainoznawcze. 11–12. Spotkania polsko-ukraińskie. Studia Ucrainica / pod red. Stefana Kozaka*. Warszawa, 2001. S. 74–88.

Коць Т. Основні засади конфесійного стилетворення української мови (кінця ХІХ – початку ХХ ст.). *Рідний край*. 2001. № 2 (5). С. 40–43.

Коць Т. А. Сакральний стиль. *Українська лінгвостилістика ХХ – початку ХХІ ст. : система понять і бібліографічні джерела* / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Грамота, 2007. С. 305–311.

Кравчук А. Біблійні образи в мовній свідомості українця та поляка (на матеріалі ономастичної фразеології). *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 327–334.

Крупа М. Трансформація мовних знаків Біблії у художній творчості О. Кобилянської. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Чернівці, 1999. Вип. 58-59: Слов'янська філологія. С. 174–179.

Куза А. Українська релігійна фразеологія: особливості функціонування в сучасному мовному просторі): автореф. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова. Львів, 2016. 20 с.

Кузь Г. Вплив християнського світогляду на компонентний склад та функції вигуківих фразеологізмів. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / відп. ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 233–237.

Кузь Г. Демонічний світ у словесній символіці вигуківих фразеологізмів. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Чернівці: Рута, 2004. Вип. 214–215: Слов'янська філологія. С. 126–130.

Кузь Г. Концепт *Бог* у вигуківих фразеологізмах. *Південний архів*. Філологічні науки: зб. наук. праць. Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. Вип. ХХІV. С. 226–230.

Куньч З. Церковна проповідь і проблеми культури мови. *Християнство й українська мова*: матер. наук. конф. Київ, 5–6 жовтня 2000 року / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 436–443.

Лесів М. Церковнослов'янзми в сучасній українській літературній мові. *Греко-католицький церковний календар*. Варшава, 1988. С. 83–89.

Лесюк М. Мова і стиль українських перекладів Книги Псалмів. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 2. С. 133–137.

Лісняк С. Проблема церковнослов'янської мови та її спадщини в українському церковному житті. *Наукові записки*. Серія: Мовознавство. Тернопіль: ТДПУ, 2002. Вип. 1. С. 5–14.

Лук'янчук С. В. Епітет у конфесійному стилі сучасної української мови (функціонально-семантичний аспект): автореф. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова. Київ, 2008. 22 с.

Лучик В. Сакральні мотиви в топонімії Центральної України. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 279–284.

Майданович Т. Собор української мови (формування духовного стилю). *Християнство й українська мова: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р.*, Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 335–342.

Марчук Л. Релігійність як стильова ознака української мови (на матеріалі поезії Ліни Костенко). *Духовна і науково-педагогічна діяльність І. І. Огієнка (1882–1972) в контексті українського національного відродження: наук. доп. другої Всеукр. наук.-теор. конф. (18–19 лютого 1997 р.): до 115-річчя від дня народження. Кам'янець-Подільський–Київ, 1997.* С. 206–208.

Мацьків П. Концептосфера БОГ в українській мовній картині світу: біблійний, фольклорний, словниково-діахронний дискурси: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 „Українська мова”. Київ, 2008. 35 с.

Мацьків П. Концептосфера *Бог* в українському мовному просторі: монографія. Київ-Дрогобич: Коло, 2007. 332 с.

Медвідь-Пахомова С. Вплив християнства на антропонімійну систему української мови. *Християнство й українська мова: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р.*, Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 293–301.

Мельник Я., Лазарович О. Церковнослов'янська мова: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Гостинець, 2004. 242 с.; Вид. 2-е переробл. і виправл. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я., 2008. 244 с.; Вид. третє, переробл. і доп. 2012. 252 с.

Мечковская Н. Б. Язык и религия: Лекции по филологии и истории религий. Москва: ФАИР, 1998. 352 с.

Мирончук О. Я. Конфесійний стиль української мови: підстилі та жанри. *Українська мова у XXI столітті: традиції і новаторство: тези доповідей Всеукраїнського лінгвістичного форуму молодих учених (Київ, 21–23 квітня 2010 р.)*. Київ: ІАЦ „Спейс-Інформ“; ФОП Гудименко, 2010. С. 114–116.

Мирончук О. Я. Короткий російсько-український словник церковно-релігійної лексики: проєкт [Електронний ресурс] / Київ. правосл. богосл. академія УПЦ Київського Патріархату; упорядн.: О. Мирончук. Київ, 2011. 56 с. – Режим доступу: <http://www.kda.org.ua/news/732-slovnyk.html>

Мирончук О. Я. Назви чинів святості в історії релігійного стилю української мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Київ, 2014. 20 с.

Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу: Історично-релігійна монографія. Київ: АТ „Обереги“, 1992. 424 с.

Мишанич О. Біблія і давня українська література. *Біблія і культура: зб. наук. статей*. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 9–13.

Мокиєнко В. М. Славянская фразеология и религия: от политеизма к полифразеологизации. *Problemy frazeologii europejskiej. II: Frazeologia a religia* / red. A. Lewickiego i W. Chlebdy. Warszawa : Wyd-wo Energeia, 1997. S. 51–66.

Мороз О. Фразеологічні одиниці з біблійним ономастичним компонентом у сучасній українській мові. *Лінгвістичні студії: зб. наук. праць*. Донецьк: ДонДУ, 2000. Вип. 6. С. 305–310.

Мороз Т. В. Лексика перекладів книг Святого Письма у контексті розвитку української літературної мови в другій половині XIX – на початку XX століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 „Українська мова”. Чернівці, 2007. 20 с.

Мороз Т. Церковнослов'янська лексика в мові Юрія Федьковича та історичні аспекти її стилістики. *Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць*. (Творчість Юрія Федьковича в контексті української та світової літератури). Чернівці: Рута, 2005. Вип. 274–275: Слов'янська філологія. С. 221–228.

Набитович І. Проблеми досліджень *sacrum*-у в українській літературі. *Біблія і культура: зб. наук. праць*. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 71–74.

Набитович І. Універсум *sacrum*'у в художній прозі (від Модернізму до Постмодернізму): монографія. Дрогобич; Люблін: Посвіт, 2008. 600 с.

Наконечна Г. З досвіду укладання „Словника богословських синонімів”. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 215–226.

Наконечна Г. Про синонімію в богословській термінології. *Єдиними устами*: Бюлетень Інституту богословської термінології та перекладів. Львів, 1998. № 2. С. 16–27.

Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу : Ескіз української міфології. Київ: Обереги, 1992. 88 с. (перевид. праці: Львів, 1876).

Німчук В. Лексеми *раб* і *слуга* в українських перекладах Нового Завіту. *Українська мова*. 2011. № 1. С. 3–27.

Німчук В. В. Мова сакральних текстів повинна бути зразково літературною. *Єдиними устами*: Бюлетень Інституту богословської термінології та перекладів. 1999. № 3. С. 5–10.

Німчук В. В. Найновіший переклад Біблії українською мовою: Інтерв'ю з патріархом Київським і всієї України-Руси Філаретом (Денисенком). *Українська мова*. 2008. № 4. С. 73–82.

Німчук В. В. Святе Письмо. *Українська мова. Енциклопедія*. 2-е вид., випр. і доп. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. С. 571–575; 3-є вид., зі змінами і доп. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. С. 593–597.

Німчук В. Сто літ першому повному перекладові Біблії українською мовою. *Українська мова*. 2004. № 4. С. 75–94.

Німчук В. Українська мова – священна мова. *Людина і світ*. 1992. № 11–12. С. 28–32; 1993. № 1. С. 35–38; 1993. № 2–3. С. 8–44; 1993. № 4–5. С. 14–18; 1993. № 6–7. С. 26–32; 1993. № 8–9. С. 20–24; 1993. № 10–12. С. 26–31.

Німчук В., Пуряєва Н. Український „Отче наш“: Хрестоматія перекладів. Київ: Грані-Т, 2013. 228 с.

Німчук В. Християнство й українська мова. *Українська мова*. 2001. № 1. С. 11–30.

Новікова Т. В. Взаємини церковнослов'янської та української мов: погляд крізь століття. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: Філологічні науки. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. Вип. 20. С. 464–468.

Новікова Т. До питання про класифікацію церковнослов'янських у сучасній українській мові. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Бунчук Б. І. Чернівці: ЧНУ, 2012. Вип. 585–586: Слов'янська філологія. С. 310–314.

Новікова Т. В. Церковнослов'янськи в сучасній українській мові: дис. ... канд. філол. наук. Чернівці, 2012. 414 с.

Огієнко І. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту із мови давньоєвр. й грец. на укр. дослівно наново перекладена. Лондон: Британське Біблійне і Закордонне Товариство, 1962. 1528 с.

Огієнко І. Історія церковнослов'янської мови: короткий науково-популярний нарис. Варшава: Друк. Синодальна, 1931. 37 с.

Огієнко І. Методи перекладу богослужбових книг на українську мову. *Свята Служба Божя св. Отця нашого Іоана Золотоустого мовою українською*: на українську мову з грецької переклав професор Іван Огієнко. Ч. 1: текст; Ч. II: пояснення до тексту. 1922.

Огієнко І. Новочасний церковно-слов'янський правопис: Історичний нарис з палеографії та палеотипії. Варшава, 1926. 28 с. (З семінара церковнослов'янської мови Православного Богословського Виділу Варшавського університету). (Відбитка з журналу „Елліс” 1926 р. Кн. II).

Огієнко І. Ритмічність мови Святого Письма. *Рідна мова*. 1934. Ч. 4. С. 57–62.

Огієнко І. Українська вимова церковно-слов'янського богослужбового тексту: Правила і зразки вимови. Тарнів, 1921. 18 с. (Із „Вістника Міністерства Ісповідань“. № 4. 1921).

Огієнко І. (архієпископ Іларіон). Українська мова в Церкві. Холм: Свята Данилова Гора, 1943. 48 с.

Осінчук Ю. В. Історія богослужбово-обрядової лексики української мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова. Київ, 2008. 20 с.

Осінчук Ю. В. Історія української богослужбово-обрядової лексики: Монографія. Київ: Ін-т укр. мови НАН України, 2009. 176 с.

Павлова І. Лексика конфесійного стилю. *Дивослово*. 2001. № 1. С. 18–23.

Павлова І. Г. Слово як семантико-функціональна одиниця у структурі української проповіді: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Київ, 2005. 19 с.

Петренко О. Р. Вербалізація сакральності в українських колядках: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Одеса, 2013. 20 с.

Петришина О. Визначальні риси та особливості функціонування проповідницького підстилю як різновиду релігійного стилю сучасної української літературної мови. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 196–203.

Петришина О. І. Мова проповідей Йосифа Сліпого: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Івано-Франківськ, 2008. 20 с.

Петрович Л. До питання церковнослов'янств в українській богословській термінології. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во ЛБА, 1998. С. 97–107.

Піддубна Н. В. Релігійна лексика: шляхи походження. *Вивчаємо українську мову та літературу*. Харків: Основа, 2005. № 1. С. 3–4.

Піддубна Н. В. Теорія теолінгвістики: феномен біблійності в українській лінгвокультурі та омовлення релігійної картини світу (аналіз дискурсивної практики ХІХ ст.): монографія. Харків: Майдан, 2019. 456 с.

Піддубна Н. В. Теорія теолінгвістики: феномен біблійності в українській лінгвокультурі та омовлення релігійної картини світу (аналіз дискурсивної практики ХІХ ст.): автореф. дис. ... докт. філол. наук. Одеса, 2020. 36 с.

Піддубна Н. В. Формування номенклатури назв релігійних споруд в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова”. Харків, 2000. 20 с.

Плугатор Г. Біблійні слова-символи у поезії визвольних змагань 1943–1954 років: семантичний аспект. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2002. Вип. 4. С. 247–250.

Політило В., митр. протоієр. Роль лексики і фразеології біблійного походження в ораторському мовленні. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 27–33.

Полюга Л. Богословська наукова термінологія. *Сучасна українська наукова термінологія : Від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукр. конф. (Львів, 13–15 трав. 1998 р.). Львів, 1998. С. 16–19.

Попович Н. М. Відтворення давньогрецької тринітарної термінології в українській християнській богословській терміносистемі (на матеріалі перекладів догматичної християнської літератури 351–362 років): автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.16 – перекладознавство. Одеса, 2015. 20 с.

Попойлик Ю. Д. Структурно-семантичне та образно-смісловне найменування святого в сакральному й художньому дискурсі: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 2016. 19 с.

Процик І. Вивчення релігійної лексики на заняттях з української мови як чужої. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*: зб. наук. праць. Львів, 2012. Вип. 7. С. 93–99.

Пуряєва Н. В. Словник церковно-обрядової термінології. Львів: Вид. відділ „Свічадо” Монастиря Монахів Студитського Уставу, 2001. 160 с.

Пуряєва Н. В. Українська церковна титулатура. *Мовознавство*. 2000. № 2–3. С. 45–54.

Пуряєва Н. Український „Отче наш” як дзеркало проблем українського богослужбового перекладу. *Українська мова*. 2008. № 1. С. 57–69; 2008. № 4. С. 59–72.

Пуряєва Н. В. Формування української церковно-обрядової термінології (назви богослужбових предметів): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Київ, 2001. 20 с.

Радзівська Т. В. Український концепт *griх*: семантика, синтаксис, прагматика (у зіставному аспекті). *Проблеми зіставної семантики*. Київ, 2001. Вип. 5. С. 21–24.

Релігієзнавчий словник / за ред. проф. А. Колодного і Б. Лобовика. Київ: Четверта хвиля, 1996. 392 с.

Релігія в духовному житті українського народу. Київ: Наук. думка, 1994. 180 с.

Решетняк О. О. Парадигма біблійних символів з онімним компонентом в українській лінгвокультурі: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Дніпропетровськ, 2015. 20 с.

Романюк Н. Фразеологічні одиниці біблійного походження у творчій спадщині І. Я. Франка. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2001. Вип. 3. С. 286–289.

Рудницький Л. Вияви релігійності в українській советській літературі: 1953–1988. Спроба аналізу. *Збірник праць Ювілейного Конгресу в 1000-ліття хрищення Русь-України*. Мюнхен, 1988/1989. С. 823–846.

Руснак Н., Томусяк Л. Паремійні вирази з опорним словом релігійної тематики: психолінгвістичний аспект. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2001. Вип. 3. С. 293–297.

Рыбаков Б. А. Язычество древней Руси. Москва: Наука, 1988. 782 с.

Савельєва М. Ю. Біблія: спроба прочитання. Київ: Стилос, 1998. 274 с.

Самойлович Л. В. Вплив вірувань українців на формування фразеології. *Вісник Запорізького національного університету*: зб. наук. статей. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2006. № 2: Філологічні науки. С. 224–227.

Сверстюк Є. Бог у Шевченковому житті і слові. *Сучасність*. 1994. № 5. С. ???.

Сверстюк Є. Єрусалим в усвідомленні поетів Українського відродження. *Сверстюк Є. Правда полинова*. Київ: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2009.

Сверстюк Є. Українська література і християнська традиція. *Сучасність*. 1992. № 12.

Святе Письмо в європейській культурі. Біблійний словник / пер. з фр. Київ: Дух і Літера, 2004. 320 с.

Святе Письмо Старого і Нового Завіту мовою русько-українською / переклад П. О. Куліша, І. С. Левіцького і І. Пулюя. Trinitarian Bible Society, Tyndale House, Dorset Road, London, SW 19 3NN, England. (Відень: Видання Британського біблійного товариства, 1903).

Святе Письмо Старого та Нового Завіту: повний переклад, здійснений за оригінальними єврейськими, араміїськими та грецькими текстами. Перевид. сьоме. Вид-во Отців Василіян „Місіонер”, 2005. (переклад І. Хоменка. Рим: Вид-во о. Василіян, 1963).

Сігалов П. Церковнослов'янзми в українській мові. *Єдиними устами*: вісник Інституту богословської термінології та перекладів. Львів: Український Католицький університет, 2001. № 5. С. 33–55.

Сімович К. „Хресту Твоєму поклоняємось, Владико”: семантика архетипу Хрест в українській мові. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6

жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 201–209.

Сірант А. М. Концепти ГРІХ та СПОКУТА в українській прозі другої половини ХХ століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Чернівці, 2013. 20 с.

Скаб М. Біблія як лексикографічне джерело. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / відп. ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 238–240.

Скаб М. Богословська термінологія у „Словнику української мови”. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 178–183.

Скаб Марія, Скаб Мар'ян. Скаб М. Дерираційні потенції біблійних крилатих слів і виразів як засіб виявлення української мовної картини світу. *Мовний простір граматики: актуальні студії*: зб. наук. праць [На честь 60-річчя член-кореспондента НАН України Анатолія Загнітка]. Донецьк: ДонНУ, 2014. С. 242–247.

Скаб М. До питання про вплив церковнослов'янської мови на українську (на матеріалі семантичного простору лексеми *душа* у „Повісті временних літ”). *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2005. Вип. 7. С. 412–415.

Скаб М. В. До питання про вплив церковнослов'янської мови на українську (на матеріалі словотвірної проекції семантичного простору лексеми *душа*). *Південний архів. Філологічні науки*: зб. наук. праць. Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. Вип. XXIV. С. 201–205.

Скаб М. В. Концептуалізація сакральної сфери в українській мові: автореф. дис. ... докт. філол. наук зі спеціальності 10.02.01 „Українська мова”. Київ, 2009. 36 с.

Скаб М. В. Особливості функціонування багатозначних слів із сакральними семемами в сучасній українській мові. „*Наукові записки*” Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського: зб. наук. праць. Серія: Філологія. Вінниця: Вид-во Вінниц. держ. пед. ун-ту, 2003. Вип. 6. С. 138–141.

Скаб М. В., Скаб М. С. Релігійний та церковний складники концептуалізації поняття душі в українській мові. „*Ryžoviště zlata a doly drahokamů...*”: sb. pro V. Huňáčka / sestavili V. Lendělová a M. Řoutil. Praha: Karlova univerzita v Praze, Filozofická fakulta, 2006. S. 431–439.

Скаб М. Семантична структура слова *душа* в сучасній українській мові. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Чернівці: Рута, 2003. Вип. 170–171: Слов'янська філологія. С. 92–96.

Скаб М. Християнське уявлення про душу людини крізь призму української мови. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 273–278.

Скаб М. С. Особливості зверненого мовлення в українських сакральних текстах. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 32–40.

Скаб М. С. Своєрідність „тикання” у сакральному мовленні (діахронічна й синхронічна інтерпретації). *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2003. Вип. 5. С. 303–306.

Скопненко О. Становлення конфесійного стилю української та білоруської літературних мов у ХХ ст.: ескіз до порівняльного вивчення. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 509–511: Слов'янська філологія. С. 147–153.

Сологуб Н. Біблійні образи в етнологічному аспекті. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / відп. ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 1. С. 179–182.

Стежка Ю. До питання взаємодії конфесійного й художнього стилів (лексичні окаянізми, утворені від сакральних лексем, в українських поетів 60-80-х рр. ХХ ст.). *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ /

відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 420–427.

Степовик Д. Українська богословська термінологія: потрібна нова концепція. *Єдиними устами*: Бюлетень Інституту богословської термінології та перекладів. 1997. № 1. С. 58–61.

Струганець Л. Відображення сакральної лексики сучасної української літературної мови у кодифікаційних працях ХХ ст. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 428–435.

Судук І. Порівняння в текстах українських перекладів Святого Письма: автореф. дис. ... канд. філол. наук; спеціальність 10.02.01 – українська мова. Івано-Франківськ, 2009. 20 с.

Судук І. Стилiстичне навантаження варіантів компонентного складу біблійних порівнянь. *Наукові записки* Вінницького держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія. Вінниця, 2008. Т. 2. Вип. 10. С. 253–260.

Сулима В. І. Біблія і українська література: навч. посібник. Київ: Освіта, 1998. 400 с.

Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. 351 с.

Тарасюк Т. М. Функціонально-семантичні параметри сучасного релігійного послання: автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Луцьк, 2012. 20 с.

Тарновецька-Ткач Л. Стил'овий статус церковнослов'янiзмiв в українській літературній мові Буковини кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць / укл.: Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін. Донецьк: ДонДУ, 2000. Вип. 6. С. 296–304.

Тимошик Г. Біблієантропоніми в новочасних перекладах Святого Письма українською мовою: автореф. дис. ... канд. філол. наук / спеціальність 10.02.01 – українська мова. Львів, 2010. 20 с.

Тимошик Г. Особливості транскодування біблієантропонімів новозавітного тексту (на матеріалі новочасних перекладів Святого Письма українською мовою). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 276–282.

Ткач Л., Шепетюк І. Євангелійні мотиви в українській народній фразеології та в дискурсі української мемуаристики початку ХХ ст. (за щоденниками С. Єфремова). *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Чернівці: Рута, 2000. Вип. 87: Слов'янська філологія. С. 109–127.

Ткаченко О. „Отче наш“ в українській традиції. *Слово і час*. 2005. № 1. С. 14–27.

Ткаченко О. Мова і національна ментальність (спроба сучасного синтезу). Київ: Грамота, 2006. 240 с.

Ульяновський В. Історія церкви та релігійної думки в Україні. Київ, 1994.

Фаріон І. Вплив християнства на український антропонімікон. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 302–313.

Федик О. Духовні номінації та їх правопис. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 287–293.

Федонюк В. З історії розвитку християнської лексики. *Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 13–15 травня 1998 р., Львів / ред. кол. М. Петрович та ін. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 1998. С. 146–151.

Федорів Ю., свящ. Історія церкви в Україні. Люблін, 1991. 364 с.

Фразеологізми біблійного походження: короткий словник-довідник / укладачі: Л. П. Будівська, З. С. Сікорська. Луганськ: Луганськ-Арт, 2007. 76 с.

Християнство й українська мова: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львів. Богосл. Академії, 2000. 514 с.

Християнські сюжети та образи в художній літературі: тези доп. Міжнар. наук-практ. конф. Житомир, 1993.

Ципердюк О. Вивчення релігійного стилю сучасної української літературної мови: методичний аспект. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: ЧНУ, 2010. Вип. 506–508: Слов'янська філологія. С. 293–302.

Чепіга І. П. Учительні Євангелія як жанр ораторсько-проповідницького письменства. *Мовознавство*. 1995. № 6. С. 39–46.

Черемська О. С. До питання про переклад сакральних текстів. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. праць / наук. ред. Л. А. Лисиченко та ін. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2006. Вип. 19. С. 59–63.

Чуба Г. Чи протиснеться верблюд через вушко голки, або Деякі зауваження про переклад одного фрагменту Євангелія. *Біблія і культура*: зб. наук. статей / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2001. Вип. 3. С. 308–311.

Шевченко І. Лексикографічна система Святого Письма та автоматизована система лексичної параметризації українського перекладу тексту Біблії. *Християнство й українська мова*: Матеріали наукової конференції, 5–6 жовтня 2000 р., Київ / відп. ред. В. Німчук. Львів: Вид-во Львівської Богословської Академії, 2000. С. 194–200.

Шевченко Л. Біблія і становлення української літературної мови. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 56–61.

Шевченко Л. Л. Конфесійний стиль. *Українська мова: Енциклопедія*. 3-тє вид., зі змін. і доп. Київ: Вид-во „Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2007. С. 284.

Шерех Ю. Невіддільна спадщина (кілька слів про українські церковнослов'янзми). *Єдиними устами*: Бюлетень Інституту богословської термінології та перекладів. Львів, 1998. № 2. С. 1–5.

Юрченко О. М. Біблійний символізм у культурно-національних картинах світу: спроба порівняльного аналізу: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.04. Харків, 2007. 18 с.

Янів В. Релігійність українця з етнопсихологічного погляду. *Янів В. Нариси до української етнопсихології* / упор. М. Шафовал. 2-е вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2006. С. 243–272.

Яригіна В. В. До проблеми виокремлення релігійного стилю сучасної української літературної мови. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. праць / відп. ред. проф. Л. А. Лисиченко та ін. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2006. Вип. 19. С. 63–67.

Яригіна В. В. Мовні засоби вираження експресії в жанрі сучасної проповіді: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Харків, 2012. 20 с.

Kozak S. Chrześcijańskie korzenie kultury ukraińskiej. *Warszawskie zeszyty ukrainozawcze*. 11–12. Spotkania polsko-ukraińskie. *Studia Ucrainica* / pod red. Stefana Kozaka. Warszawa, 2001. S. 39–44.

6. Інформаційні ресурси

Біблія Новий

світ. <http://www.jw.org/uk/%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97/%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%8F/>

Біблія у перекладі

О. Гижі. http://www.ukrbible.com/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=65&lang=en

Біблія у перекладі Філарета. <http://www.parafia.org.ua/biblioteka/svyate-pysmo/bibliya-upts-kp/knyha-proroka-isaji/#glava65>

Біблія у перекладі П. Куліша... http://www.isuspan.com/b/Biblia_ukr_Kulich/

Біблія у перекладі І. Хоменка.<http://ukrbible.at.ua/>

Біблія у перекладі І. Огієнка.<http://ukrbible.at.ua/>